

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2021 r. wydanym w sprawie z powództwa W. D. przeciwko (...) (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.088,97 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot: 14.788,97 zł od dnia 19 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty (ppkt a.), 300,00 zł od dnia 2 września 2019 r. do dnia zapłaty (ppkt b.); w punkcie 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie 3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.684,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w punkcie 4. zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 129 zł tytułem zwrotu tymczasowych wydatków; w punkcie 5. nakazał zwrócić powodowi kwotę 8 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki.

(wyrok k. 190, uzasadnienie k. 202-207)

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części – to jest w zakresie punktu 1 w zakresie kwoty 8.027,62 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 7.727,62 zł od dnia 19 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty, zaś od kwoty 300 zł od dnia 2 września 2019 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie punktu 3 i 4 w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił:

a. naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

i. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez newszechstronną analizę materiału dowodowego polegającą na błędnej ocenie, iż pozwany dokonał procentowego pomniejszenia wartości części przy wymianie (§15 ust. 3 pkt 2 lit. b OWU), która to opcja została przez poszkodowanego zniesiona, w sytuacji gdy pozwany zastosował w niniejszej sprawie § 15 ust. 3 pkt 2 lit. a OWU (uwzględnienie w wycenie cen tzw. zamienników), nieobjętej treścią polisy jako „bez procentowego pomniejszenia wartości części”;

ii. art. 233 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przez sąd w żadnej części kalkulacji pozwanego, ani nawet wyliczeń biegłego uwzględniających zastosowanie współczynnika 0,6 wynikającego wprost z § 15 ust. 3 pkt. 2 lit. a OWU AC, podczas gdy treść OWU AC nie budziła wątpliwości co do zasadności jego zastosowania;

b. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

i. art. 361 § 2 k.c. i art. 822 § 1 k.c. poprzez nieuwzględnienie przez sąd I instancji ograniczeń płynących z OWU AC i nieuwzględnienie przy obliczaniu należnego świadczenia współczynnika 0,6 (oznaczającego uwzględnienie cen części zamiennych zalecanych przez producenta pojazdu lub jego oficjalnego importera, zaś zastosowany współczynnik wynika z uwzględnienia w wycenie cen tzw. zamienników, nie zaś potrącenia wartości części w zależności od okresu eksploatacji), co w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego rozszerzenia odpowiedzialności pozwanego,

ii. art. 805 k.c. w zw. z § 15 ust. 3 pkt 2 lit. a i b OWU AC poprzez przyjęcie, że zapis ten nie może modyfikować definicji szkody, podczas gdy w rzeczywistości § 15 ust. 3 pkt 2 lit. a i b stanowi regulację szczególną precyzującą sposób wyliczenia szkody.

iii. art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię postanowień OWU AC, w szczególności § 15 ust. 3 pkt 2 lit. a i b, co doprowadziło do niewłaściwej konkluzji, iż zastosowanie współczynnika 0,6 wynikającego z uwzględnienia cen dystrybuowanych poza siecią oficjalnego producenta lub

importera pojazdu (§ 15 ust. 3 pkt 2 lit a) należy utożsamiać z zastosowaniem procentowego pomniejszenia wartości części w zależności od okresu eksploatacji pojazdu (§ 15 ust. 3 pkt 2 lit b), podczas gdy w stosunku do ubezpieczonego było wykluczone jedynie zastosowanie procentowego pomniejszenia wartości części zależne od okresu eksploatacji pojazdu.

iv. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 354 § 1 i 2 k.c. i art. 826 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w stanie faktycznym sprawy, a w konsekwencji uznanie, że koszt prywatnej wyceny rzeczoznawcy obejmującej kosztorys naprawy jest uzasadnionym wydatkiem pozostającym w związku ze szkoda, podczas gdy:

- na podstawie zgromadzonego materiału faktycznego i dowodowego w niniejszej sprawie poniesienie kosztu prywatnej ekspertyzy nie sposób uznać za normalne następstwo wypadku, w wyniku którego powstała szkoda, ani za koszty niezbędne do dochodzenia wiarygodności przez poszkodowanego, który w sprawie nie występuje jako strona, a ponadto jest profesjonalnym podmiotem handlującym wiarygodnościami i dochodzącym ich przed sądem**
- sporządzony przez powoda kosztorys nie przyczynił się do wyjaśnienia sprawy, albowiem przedstawiał on rażąco wygórowane wyliczenia (36.081,14 zł) względem tych wyliczonych przez biegłego (30.487,54 zł).**

W konkluzji do tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

(apelacja k. 213-216v.)

W odpowiedzi na apelację pozwanego, powód wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem II instancji według norm przepisanych – w tym kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty (zgodnie z art. 98 § 1¹ k.p.c.).

(odpowiedź na apelację k. 228-241)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Bezasadne są oba zarzuty naruszenia prawa procesowego, to jest art. 233 § 1 k.p.c. Powyższy przepis byłby naruszony, gdyby ocena materiału dowodowego kolidowała z zasadami doświadczenia życiowego lub regułami logicznego wnioskowania. Zaznaczyć również należy, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (por. Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 27 września 2002 r., sygn. akt II CKN 817/00, Lex nr 56906).

Nieuzasadnione są twierdzenia skarżącego dotyczące rzekomego pominięcia przez Sąd Rejonowy kalkulacji kosztów naprawy pojazdu sporządzonej przez pozwanego oraz uznania, że pozwany dokonał procentowego pomniejszenia wartości części przy wymianie (§ 15 ust. 3 pkt 2 lit. b. OWU AC). W żadnym miejscu swych rozważań Sąd I instancji nie wskazał, że pozwany wyliczył koszty naprawy pojazdu za pomocą procentowego pomniejszenia wartości części uzależnionych od okresu eksploatacji pojazdu, natomiast wskazał na treść § 15 ust. 3 pkt 2 lit. a) OWU AC,

który przewiduje skorygowanie wyceny o współczynnik 0,6 wynikający z uwzględnienia cen tzw. zamienników. Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, zgodnie z twierdzeniami skarżącego, iż zastosował on przy wycenie wartości szkody § 15 ust. 3 pkt 2 lit. a) OWU AC. Odmierna była natomiast zasadność zastosowania powyższych zapisów OWU, co sprowadza się do interpretacji umowy łączącej strony, a więc do zarzutów prawa materialnego. Bowiern ocena, czy w ogóle i ewentualnie która z korekt wyceny kosztu części zamiennych powinna być zastosowana wiąże się z oceną prawną i stosowaniem prawa materialnego a nie z oceną dowodów. Ponadto w ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy uwzględnił co do kosztów naprawy wyliczenia biegłego z zastosowaniem współczynnika 0,6.

W tym miejscu zaznaczyć należy, iż Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i na jego podstawie ustalił korelujący z nim stan faktyczny, który Sąd Okręgowy uznaje i przyjmuje jako własny.

W prawidłowo ustalonym stanie faktycznym nie sposób też zgodzić się z zarzutem naruszenia art. 361 § 2 k.c. i art. 822 § 1 k.c. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd I instancji ograniczeń płynących z OWU AC i nieuwzględnienie przy obliczaniu należnego świadczenia współczynnika 0,6 oraz art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez błędną wykładnię postanowień OWU AC, w szczególności § 15 ust. 3 pkt 2 lit. a i b.

Skarżący formułując powyższe zarzuty wskazuje na zasadności zastosowania w niniejszej sprawie wariantu II opinii biegłego, zgodnie z którym rzeczywisty koszt naprawy pojazdu został wyliczony z zastosowaniem współczynnika cen części w wysokości 0,6. Jednakże w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy wyliczając zasadny koszt naprawy uszkodzonego pojazdu oparł się na wariantcie I opinii biegłego określającym wysokość naprawy na kwotę 41.046,82 zł z uwagi na to, że postanowienia zawarte w polisie oraz OWU są względem siebie niejednoznaczne. W tym zakresie wykładnia postanowień OWU, a także umowy ubezpieczenia dokonana przez Sąd Rejonowy nie narusza wskazanych w apelacji przepisów.

Wprawdzie umowa ubezpieczenia autocasco jest umową dobrowolną, której szczegółowe warunki strony określają jej treści, ale zgodnie z art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1130) postanowienia umowy ubezpieczenia, ogólnych warunków ubezpieczenia oraz innych wzorców umowy sformułowane niejednoznacznie interpretuje się na korzyść ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia. Ponadto ustęp 3 tego przepisu stanowi, że umowa ubezpieczenia, ogólne warunki ubezpieczenia oraz inne wzorce umowy są formułowane jednoznacznie i w sposób zrozumiały.

W art. 65 k.c. zostały określone ogólne dyrektywy wykładni mające zastosowanie do wszelkich oświadczeń woli (§ 1) oraz umów (§ 2). Przepis art. 65 § 1 k.c. stanowi o tym, jak „tłumaczyć” oświadczenia woli. Oznacza to, że kwestia interpretacji oświadczenia woli strony jest zakreślona zasadami ujętymi w tym przepisie. Oświadczenia woli wymagają wykładni w celu ustalenia właściwego ich znaczenia, a w rezultacie w celu rozpoznania skutków prawnych, jakie one wywołują.

Ustalenie treści oświadczenia woli stron należy do ustaleń faktycznych. Natomiast wykładnia oświadczenia woli to zagadnienie prawne. Odbywa się na podstawie art. 65 k.c. i podlega kontroli apelacyjnej z urzędu, gdyż błędy w tym zakresie stanowią naruszenie przepisów prawa materialnego.

W orzecznictwie na gruncie art. 65 k.c. przyjmuje się tzw. metodę kombinowaną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 roku, sygn. akt II CSK 489/06, Lex nr 274245), która zakłada interpretację oświadczeń woli uwzględniającą jednoczesną realizację dwóch wartości: konieczność respektowania woli podmiotu składającego oświadczenie i potrzebę ochrony zaufania osób trzecich do treści złożonego oświadczenia. Stosowanie tej metody składa się z dwóch faz: w pierwszej decydujące znaczenie należy przypisać rzeczywistej woli stron, jeżeli natomiast okaże się, że strony nie przypisywały złożonemu oświadczeniu takiego samego znaczenia, należy przejść do drugiej fazy, w której w sposób obiektywny ustala się właściwe znaczenie oświadczenia, biorąc pod uwagę, jak adresat rozumiał jego sens i jak powinien ten sens rozumieć.

W drugiej fazie podstawową dyrektywą wykładni jest przypisanie oświadczeniu sensu, jaki z treścią komunikatu wiązać mógł potencjalny, racjonalny odbiorca.

O wykładni oświadczenia nie rozstrzyga sens przypisywany temu oświadczeniu przez konkretnego odbiorcę. Nie jest możliwe ustalenie, jak odbiorca rzeczywiście zrozumiał oświadczenie; będzie on interpretował oświadczenie w sposób korzystny ze względu na swój interes. Interpretacja ta odbiegać może od treści komunikatu. Oświadczeniu należy nadać sens, jaki nadałby mu typowy odbiorca, znajdujący się w pozycji adresata.

To, jak strony, składając oświadczenie woli, rozumiały je, można wykazywać zarówno za pomocą dowodu z zeznań świadków, przesłuchania stron, jak i innych środków dowodowych.

Potrzeba sięgania do art. 65 § 2 k.c. zachodzi tylko wówczas, gdy brzmienie postanowień umowy jest na tyle niejednoznaczne, że usprawiedliwia możliwość dokonywania rozbieżnych interpretacji.

Z uwagi na cel umowy ubezpieczenia, jakim jest zapewnienie ubezpieczającemu rzeczywistej ochrony, konieczne jest, aby umowa lub stanowiące jej część ogólne warunki ubezpieczenia precyzowały w sposób nie budzący wątpliwości już w chwili zawarcia umowy, jakie zdarzenia są, a jakie już nie są objęte odpowiedzialnością zakładu ubezpieczeń. O zakresie odpowiedzialności pozwanego decyduje zatem treść umowy ubezpieczenia, wykładana według zasady określonej w art. 15 ust. 5 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Zapisy §15 ust. 3 punkt 2 podpunkt a oraz b OWU są niejednoznaczne w stosunku do umowy ubezpieczenia AC. Nie ulega wątpliwości, iż w polisie przy ustaleniu zakresu ubezpieczenia wskazano „pomniejszenie wartości części: BRAK” (k. 28). Z kolei w OWU mowa jest o „procentowym pomniejszeniu wartości części”. Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego, iż różnorodność określeń w OWU i polisie skutkowało koniecznością interpretacji postanowień zawartej umowy AC na korzyść ubezpieczonego. Wskazać należy, że w treści polisy nie zawarto zakresu ubezpieczenia poprzez odwołanie się do zapisów OWU, to jest nie wyłączono wyłącznie „procentowego pomniejszenia wartości części”, ale szerzej: „pomniejszenie wartości części”. Zatem Sąd Rejonowy prawidłowo uwzględnił na korzyść ubezpieczonego (oraz powoda jako jego następnego prawnego) niejasności wynikające z tak sformułowanych postanowień uznając, że zawarta między stronami umowa AC obejmuje rezygnację ubezpieczonego z wszelkich pomniejszeń wartości części.

Pozwany dokonuje wykładni zapisu § 15 ust. 3 pkt 2 OWU na niekorzyść poszkodowanego, a tym samym powoda.

Skoro w umowie określono brak pomniejszenia wartości części, jednocześnie nie precyzując jakiego rodzaju pomniejszenia wartości części ten brak dotyczy, to należy uznać, że zapis ten wyłącza każde pomniejszenie wartości części. Tym samym przy ustaleniu zakresu odszkodowania należy uwzględnić koszty naprawy bez pomniejszenia wartości części zarówno o współczynnik 0,6, jak i procentowe pomniejszenie.

Na marginesie dodać można, chociaż apelujący nie podnosi w tym zakresie żadnych zarzutów, że Sąd Rejonowy nie ma racji kwestionując, jako niekorzystne dla konsumenta, zapisy OWU wskazujące na konieczność przedstawienia faktur VAT w celu uzyskania w wariantcie serwisowym kosztów wynikających z takich faktów. I chociaż rzeczywiście ubezpieczony nie ma obowiązku naprawy pojazdu, to ubezpieczenie autocasco jest umową zupełnie dobrowolną. W OWU (§15 ust. 3 pkt 2a i §15 ust. 4 pkt 1) zostało wskazane, że ubezpieczyciel ustali odszkodowanie przy zastosowaniu cen części oryginalnych przy zastosowaniu współczynnika korygującego 0,6, jeśli ubezpieczony nie przedłoży faktur dokumentujących naprawę. Celem tej regulacji jest urealnienie świadczenia ubezpieczeniowego stanowiącego koszty naprawy samochodu, gdy operacje naprawcze zostały przeprowadzone w nieautoryzowanych warsztatach przy wykorzystaniu tańszych zamienników części oryginalnych. Tak więc, jeżeli ubezpieczony nie akceptuje takiego zapisu, który w tym zakresie jest jasny i nie budzi żadnych wątpliwości, nie musi zawierać umowy lub może skorzystać z oferty innego ubezpieczyciela.

Jako bezzasadne należy uznać zarzuty pozwanego odnoszące się do objęcia odpowiedzialnością odszkodowawczą kosztów prywatnej ekspertyzy zleconej przez powoda.

Sąd Rejonowy prawidłowo uwzględnił żądanie powoda w zakresie kosztów sporządzenia prywatnej kalkulacji naprawy pojazdu. Poszkodowany przelał na powoda wszelkie prawa do odszkodowania, a zatem również prawo do zwrotu kosztów wyliczenia wysokości należnego odszkodowania.

Sama umowa ubezpieczenia AC nie przewiduje możliwość zwrotu na rzecz poszkodowanego kosztów związanych ze sporządzeniem prywatnej ekspertyzy w ramach ubezpieczenia AC. Jednakże roszczenie to podlega uwzględnieniu na podstawie art. 471 k.c.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjętym również przez Sąd Okręgowy, odszkodowanie, przysługujące z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, może obejmować także koszty ekspertyzy wykonanej na zlecenie poszkodowanego, jednakże zasądzenie takich kosztów zależy od okoliczności konkretnej sprawy (por. Uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 18 maja 2004 roku, sygn. akt III CZP 24/04, Lex nr 106617). W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki przyznania takiej odpowiedzialności.

Nadmienić należy, że pomimo profesjonalnego charakteru działalności powoda na rynku ubezpieczeniowym, nie mógł on mieć dostatecznej wiedzy i możliwości do oceny ubytku wartości pojazdu po zdarzeniu drogowym. Koniecznym więc było skorzystanie po odkupieniu od poszkodowanego wierzytelności wobec pozwanego z ekspertyzy prywatnej w celu wykazania w pozwie zaniechania ubezpieczyciela oraz zarysowania wysokości roszczenia.

Wątpliwości co do zaniżonej wysokości odszkodowania przyznanego przez ubezpieczyciela, zostały ponadto potwierdzone w opinii biegłego, który to wyraźnie wskazał, że odszkodowanie powinno być wypłacone w kwocie wyższej.

W konsekwencji zarzuty pozwanego w tym zakresie należy uznać za bezzasadne, bowiem przede wszystkim to na pozwanym spoczywał obowiązek prawidłowego wykonania umowy AC poprzez prawidłowe naliczenie odszkodowania i to strona pozwana ten obowiązek naruszyła. W konsekwencji, skoro szkoda powstała w wyniku naruszenia tego obowiązku, konieczność zlecenia prywatnej ekspertyzy pozostaje w związku przyczynowym z nienależytym wykonaniem zobowiązania przez stronę pozwaną.

Sąd Rejonowy prawidłowo więc zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 300 zł (netto - zgodnie z żądaniem pozwu) tytułem kosztów sporządzenia prywatnej kalkulacji.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony pozwanej jako niezasadną.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. kierując się zasadą odpowiedzialności wobec przegranej apelacji pozwanego i złożenia stosownego wniosku w tym zakresie przez powoda w odpowiedzi na apelację. Powyższe uzasadniało zasądzeniem od pozwanego na rzecz powoda kwoty 900,00 zł tytułem zwrotu poniesionych przez niego w tym postępowaniu kosztów z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika procesowego będącego adwokatem ustalonego po uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia 8.027,62 zł na podstawie § 2 pkt 4 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego przez PI.

4.05.2022r.